

ความคาดหวังของสตรีทำงานนอกบ้าน
ตอบบทบาทในครอบครัวของคุณสมรส

นางสาวน้ำเพชร อัยโต

สถาบันวิทยบริการ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-228-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE EXPECTATION OF OCCUPATIONAL WOMEN
ON THE SPOUSE'S ROLES IN THE FAMILY**

Nampetch Yuto

สถาบันวิทยบริการ
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
for the Degree of master of Arts
Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-228-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคาดหวังของสตรีทำงานนอกบ้านต่อบทบาทในครอบครัวของคู่สมรส
โดย นางสาวน้ำเพชร อ้อยโต
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุกชาศาสน์

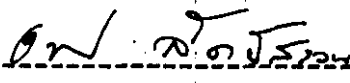
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

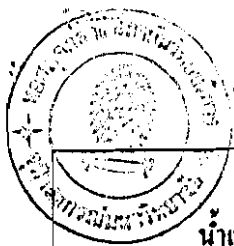

----- คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูดีวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

----- ประธานคณะกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุภัตตรา สุภาพ)

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุกชาศาสน์)

----- กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. งามนิศ สัตย์สงวน)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นำเพชร อัญโต : ความคาดหวังของสตรีที่ทำงานนอกบ้านต่อบทบาทในครอบครัวของคู่สมรส

(THE EXPECTATION OF OCCUPATIONAL WOMEN ON THE SPOUSE' ROLES IN THE FAMILY) อ. ที่ปรึกษา
ศ.ดร. อารง กุทธศาสตร์, 146 หน้า ISBN 974-636-228-3.

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาระดับความคาดหวังของสตรีที่ทำงานนอกบ้านต่อบทบาทของคู่สมรส
ในแนวกิจกรรมอุทิศตนที่มีต่องานบ้านทั่วไป,งานเลี้ยงดูบุตรและการตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินของครอบครัว ตลอดจนศึกษาหา
ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทั่วไปของสตรีกับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในงานทั้ง 3 ด้านการเก็บข้อมูล
ในครั้งนี้ใช้วิธีแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการคือ บัณฑิตสตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมารดาของนิสิตเอง
จำนวน 200 คน ได้รับกลับมาจำนวน 200 ชุด วิธีการทางสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ,ค่าสหสัมพันธ์,ค่าแกมมา และค่าแกมมา

การวิจัยมีสมมติฐานดังนี้

1. สตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความคาดหวังต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานบ้านทั่วไป,งานเลี้ยงดูบุตรและการตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินของครอบครัวในระดับมากน้อยต่างกัน
2. อายุของสตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานบ้านทั่วไป,งานเลี้ยงดูบุตรและการตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินของครอบครัว
3. ระดับการศึกษา,ระยะเวลาในการประกอบอาชีพและระดับตำแหน่งหน้าที่ของสตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานบ้านทั่วไป,งานเลี้ยงดูบุตร
4. ระดับการศึกษา,ระยะเวลาในการประกอบอาชีพและระดับตำแหน่งหน้าที่ของสตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินของครอบครัว
5. สถานภาพ โสภณของสตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานบ้านทั่วไป,งานเลี้ยงดูบุตรและการตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินของครอบครัวมากกว่าสตรีที่มีสถานภาพสมรส

จากผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน 11 ข้อ คือ ข้อ 1,2,3,4,5,6,7,8,15,16 และ 17 ส่วนข้อ 9,10,11,12, 13,14 และ 18 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ภาควิชา...สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....
สาขาวิชา...สังคมวิทยา.....
ปีการศึกษา...2539.....

ลายมือชื่อนิสิต...น.ส.นำเพชร อัญโต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

** C830529 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY
KEY WORDS: ROLE EXPECTATION/STATUS OF OCCUPATIONAL

NAMPETCH YUTO: THE EXPECTATION OF OCCUPATIONAL WOMEN ON
THE SPOUSE'S ROLES IN THE FAMILY. THESIS ADVISOR:
ASSO. PROF. ARONG SUTHASASNA, Ph.D. 146 pp.
ISBN : 974-636-228-3.

The objectives of this research are , firstly, to find the extent to which occupational women expect their spouses to share ideal roles in general domestic work, child care, and decision making relating to family budget. Secondly, this study seeks to investigate the relationship between general statuses of the subjects and their expectations on the spouse's roles in 3 areas of family work.

The collection of data for this study is done by distributing the questionnaires to the selected samples of 200 female graduates from Chulalongkorn University and their mothers. The questionnaires are one hundred percents returned. In analysis of the data, certain statistical operations are utilized, namely, percentage, Gamma and Lambda.

The following hypotheses are tested :

1. Occupational women are differed in their role expectations of their spouses in the areas of general domestic work, child care, and family budget decision.
2. Age of occupational women has a negative relationship with their role expectation of the spouses in the areas of domestic work, child care, and family budget decision .
3. Level of education, length of occupation, and occupational position of occupational women have positive relationships with their role expectations of the spouses in the areas of general domestic works, and child care.
4. Level of education, length of occupation and occupational positions of occupational women have negative relationship with their role expectations of the spouses in the areas of the family budget decision
5. Single status of occupational women has more relationship with their role expectations of the spouses in the areas of general domestic work, child care and family budget decision than married one .

It is found in this research that 11. hypotheses, they are 1,2,3,4,5,6,7,8,15,16 and 17 are supported against 9,10,11,12,13,14 and 18 which are refuted by the data.

ภาควิชา..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

สาขาวิชา..... สังคมวิทยา.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อผู้คิด..... น.ศ. น้ําเพชร อยุโต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากความเมตตา ความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิหลายฝ่าย นับตั้งแต่ คณาจารย์ใน ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา อันได้แก่ ผศ.ดร.อารง สุทธาศาสตร์ ที่ได้เมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่า อธิงเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ครั้งนี้ ตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์เป็นผู้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อีก 2 ท่านได้แก่ รศ.สุนัตรา สุภาพ (อดีตหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) และ รศ.ดร.งามพิศ สัตย์สงวน (หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) ที่ให้ความกรุณา มาโดยตลอด สละเวลาอันมีค่าอธิงมาเป็นประธานคณะกรรมการและกรรมการสอบในครั้งนี้ นอกจากนี้ท่านทั้งสองยังช่วยชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อความสมบูรณ์ของงาน วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้มาโดยตลอด จากความเมตตาของคณะอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน มีผลให้งาน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงในที่สุด

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณ บรรดาคณาจารย์จากภาค วิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตลอดจนรุ่นน้อง เพื่อนๆ และพี่ๆ ที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการให้กำลังใจ ช่วยชี้แนะข้อบกพร่องในงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ขอขอบคุณนิสิตปริญญาโททั้งภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา, ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ ภาควิชาต่างๆใน คณะ วิทยาศาสตร์ ที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามเพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ สิ่งสำคัญที่ข้าพเจ้าจะละเลยมิได้คือ ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ญาติพี่น้องที่ให้ความอุปการะข้าพเจ้ามาตั้งแต่ต้นทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญาและมีวันนี้ พระคุณดังที่กล่าวมาทั้งหมด ข้าพเจ้าไม่สามารถตอบแทนนับครั้งได้นอกจากคุณความดีที่จะมีสนองตอบสิ่งคุณอยู่บ้างไม่มากก็น้อย

น้ำเพชร อยู่โต

มีนาคม 2540

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง.
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ.
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ.
สารบัญ.....	ช.
สารบัญตาราง.....	ซ.
สารบัญภาพ.....	ฅ.
บทที่	
1 บทนำ.....	1.
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1.
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4.
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	5.
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5.
2 แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สมมติฐาน และนิยามศัพท์.....	8.
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันครอบครัว.....	6.
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแบบแผน ความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	13.
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสตรี(มารดา)ที่ทำงานนอกบ้าน.....	17.
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง.....	21.
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาท.....	22.

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.6	แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยบทบาท.....	27.
2.7	ทฤษฎีทรัพยากร.....	33.
2.8	ทฤษฎีพัฒนาการครอบครัว.....	34.
2.9	ทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม.....	35.
2.10	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47.
2.11	สมมติฐานในการวิจัย.....	55.
2.12	อธิบายขอบข่ายทางทฤษฎีสำหรับสมมติฐานแต่ละข้อ....	58.
2.13	นิยามศัพท์และนิยามระดับปฏิบัติการ.....	59.

บทที่

3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	62.
3.1	รูปแบบการวิจัย.....	62.
3.2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62.
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63.
3.4	การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	63.
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64.
3.6	การประมวลผลข้อมูล.....	64.
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65.
3.8	เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจากแบบสอบถาม.....	66.
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะ.....	68.
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69.
4.2	ข้อเสนอแนะและอภิปรายผล.....	75.

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	120.
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	121.
5.2	ปัญหา ข้อเสนอแนะและตารางสรุปสมมติฐาน.....	126.
	รายการอ้างอิง.....	131.
	ภาคผนวก.....	140.
	- แบบสอบถาม.....	141.
	ประวัติผู้วิจัย	146.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีทำงานนอกบ้าน จำแนกตามระดับอายุ.....	69.
2 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีทำงานนอกบ้าน จำแนกตามเงื่อนไขในการศึกษา.....	70.
3 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีทำงานนอกบ้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	70.
4 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีทำงานนอกบ้าน จำแนกตามสถานภาพทางการสมรส.....	71.
5 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีทำงานนอกบ้าน จำแนกตามระยะเวลาในการประกอบอาชีพ.....	72.
6 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีทำงานนอกบ้าน จำแนกตามหน่วยงานที่ประกอบอาชีพ.....	73.
7 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีทำงานนอกบ้าน จำแนกตามระดับตำแหน่งหน้าที่.....	74.
8 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีทำงานนอกบ้านจำแนกตาม ระดับความคาดหวังในบทบาทของคู่สมรสต่องานบ้านทั่วไป.	75 .

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

- 9 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีที่ทำงานนอกบ้านจำแนกตามระดับความคาดหวังในบทบาทของคู่สมรสต่องานเลี้ยงดูบุตร 77.
- 10 แสดง จำนวน ร้อยละของสตรีที่ทำงานนอกบ้านจำแนกตามระดับความคาดหวังในบทบาทของคู่สมรสต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินของครอบครัว..... 79.
- 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานบ้านทั่วไป..... 81.
- 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานเลี้ยงดูบุตร..... 83.
- 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับการเงิน.. 85.
- 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในงานรวมทั้ง 3 ด้าน..... 87.
- 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานบ้านทั่วไป..... 89.
- 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานเลี้ยงดูบุตร..... 91.

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

- 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านการตัดสินใจ
เกี่ยวกับการเงิน.....93.
- 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในงานรวมทั้ง 3 ด้าน.....95.
- 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางการสมรสกับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานบ้านทั่วไป.....97.
- 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางการสมรสกับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานเลี้ยงดูบุตร.....99.
- 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางการสมรสกับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านการตัดสินใจ
เกี่ยวกับการเงิน.....101.
- 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางการสมรสกับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในงานรวมทั้ง 3 ด้าน....103.
- 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการประกอบอาชีพ
กับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรส
ในด้านงานบ้านทั่วไป.....104.

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

- 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการประกอบอาชีพ
กับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงาน
เลี้ยงดูบุตร.....106.
- 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการประกอบอาชีพ
กับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านการตัดสินใจ
เกี่ยวกับการเงิน108.
- 26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการประกอบอาชีพ
กับความคาดหวังของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในงานรวม
ทั้ง 3 ด้าน.....110.
- 27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับตำแหน่งหน้าที่กับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานบ้านทั่วไป....112.
- 28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับตำแหน่งหน้าที่กับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านงานเลี้ยงดูบุตร...114.
- 29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับตำแหน่งหน้าที่กับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในด้านการตัดสินใจ
เกี่ยวกับการเงิน.....116.
- 30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับตำแหน่งหน้าที่กับความคาดหวัง
ของสตรีต่อบทบาทของคู่สมรสในงานรวมทั้ง 3 ด้าน...118.
- 31 ตารางสรุปการยอมรับ และปฏิเสธสมมติฐาน.....128.

สารบัญภาพ

หน้า

ตารางที่

1 แสดงภาพการจำแนกตัวแปรตามสมมติฐาน

57.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย